

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadásán vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 19.

Paktálás a horvátokkal.

Hire jár, hogy Justh Gyula házelnök valamelyes paktumot akar kötni a horvátokkal. És ezt a hirt az egész ország aggodalommal hallja.

Tökéletesen elég volt már nekünk azokból a paktumokból, a melyek mindig valamely nemzeti jogunk elpaktálását jelentették. Most már tisztában kell lennünk azzal, hogy a horvátok részére minden további adakozás nemcsak megfontolatlan, hanem egyenesen öngyilkosság lenne.

Horvátországnak a Szávától északra elterülő része régi magyar terület, melyet honfoglaló őseink már a haza területének megszállása alkalmával birtokukba vettek. A Száva és a tenger közti területet hódító királyok csatolták a magyar államhoz. Ennek a ténynek megfelelőleg a Szávától északra fekvő országrész nem is volt más, mint a magyar anyaországának a központtól messze fekvő és azért gyakran bánok alatt álló területe, épp úgy, mint a hogy Erdély vajdák által kormányoztatott, a tenger mellékén fekvő Horvátország pedig a magyar államnak később hódított tartománya. Nem is nevezik másként törvényeink, mint a magyar koronának alávetett területeknek.

Csak a mi legnagyobb ellenségeink-

nek, a magyar közönyösségnek tudható be, hogy Horvátország neve átcsuszott az addigi Szlavóniára, Szlavónia pedig átcsuszott a tiszta magyar Verőce, Szerém és Pozsega megyék területére. Ez a magyar elnézés teszi lehetővé ma is, hogy a közhasználatban lassankint Horvátország elnevezése elnyelje Szlavonországot is és ez tette lehetővé, hogy az alávetett tartományokból előbb kapcsolt részek, aztán társországok legyenek. Most már azon az uton vagyunk, hogy a társország önálló állammá fejlődjenek.

Akármit beszélnek a horvát-szlavonországi képviselők, az ő szereplésüknek ez a célja és semmi más. Az obstrukcióval ki akarják erőszakolni a vasúti törvények visszavonását és a nagy horvát álmok értelmében való módosítását. Holott már a mostani vasutas törvény is a magyar állameszme megcsorbítását foglalja magában, mikor a magyar állam vállalatának alkalmazottaitól egyenesen megköveteli egy idegen nyelv ismeretét.

Ilyen körülmények közt nem azt kell keresni, miféle engedményekkel fegyverezzük fel a horvátokat még jobban magunk ellen, hanem az eddigi tulkapások megszüntetését kell kitűznünk sürgős feladatul.

A legelső baj a legszerencsétlenebbül megalkotott magyar törvény: az 1868: XXX. t. c. Ez a horvát tulkapásoknak legfőbb alapja s valóban, úgy van ez a törvény szerkesztve, hogy könnyen lehet

szavait elcsavarni a horvát aspirációk felé. De éppen ezt az elcsavarást kell lehetetlenné tenni. Az első és legsürgősebb teendő: szigorúan megállapítani azokat a határokat, a meddig az 1868: XXX. t. c. kedvezményben részesíti a horvátokat. A második: minden egyéb téren a magyar állam magyarságát a legnagyobb eréllyel megóvni. S a harmadik: minthogy a horvátok a nekik nyújtott kedvezményekkel áruló módon visszaélnék, keresni a módokat, hogyan lehessen e kedvezményeket megvonni? Főlölesleges dolog privilegizálni a horvátot a tót vagy az oláh fölött; legyen egyforma nemzetiség mind a hány van.

A horvát éretlenkedéseknek tovább is tápot adni nem szabad. Megmutatták eddigi viselkedésükkel, hogy a legnagyobb mértékben megbízhatatlanok, a kikkel nem lehet szóbaállani sem másként, mint csak parancsszóval. Rakovszky és Náray megmutatták, hogyan kell velük bánni és ma már ez a szigor sem elégséges. Mikor ezek után Justh Gyula megint lefelé licitál, akkor az lehet a sértett hiúság retorziója, hogy ime az alelnökök okosabbaknak bizonyultak az elnöknel, lehet egy határozatlan ember töprengése, de semmi esetre sem lehet józan, határozott, magyar politika.

Justh Gyula becsületes magyar ember, de nem az a nélkülözhetlen tehetség, a kit pótolni ne lehessen. Maga a mostani eljárása, hogy alelnöktársainak általáno-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szent Erzsébet tiszteletéről.

A Kath. Kör Szent Erzsébet ünnepélyén tartott ünnepi beszéd, elmondotta *Bundala Mihály*.

(Vége.)

Hogy pedig e szeretet valóban képes volt nemcsak behegeszteni, hanem begyógyítani is azt a sebet, melyet szívében, férje halálával a hitvesi szeretet elvesztése okozott.

Kitűnik onnan is, hogy amidőn szeretett férje holtteremre borulva, azt utolsó csókjával illette; azt a kijelentést is tette, hogy ha csak egy hajszála árán visszaszerezhetné is férjét, azt még sem tenné meg, ha Isten nem úgy akarná. Ily nagy az Istent szerető lélek ereje. Pedig ezt már akkor mondta, miután ugyancsak megízlelte az özvegység és elhagyatottság oly nehéz keserveit, amelyek megdölgőnél megáll az emberi ész és kéri: emberek, avagy vadállatok között élt e ezen nemes lélek? Ugyanis alig, hogy hire ment, hogy Lajos fejedelem meghalt, ellenségei még csak annyi időt sem engedve neki, hogy legalább azt vigye magával, amire saját maga gyermekei részére a legnagyobb szükség van: őt nemcsak a fejedelmi házból kiutasítják, hanem még a legszigorúbban meg is tiltják, hogy őt, aki nemcsak pénzét és vagyonát, de még ágyát is a szegényekkel meg-

osztotta, bárki is magához merészeljen s így ő, aki tegnap még fejedelemszony volt, ma egy sertés-óiban volt kénytelen magát meghuzni gyermekeivel.

Vajjon mi mit tettünk volna ilyen körülmények között s ennyi méltatlanság után? Ő pedig — elhelyezve nagynehezen gyermekeit, a templomba ment s »Te Deum«-ot énekelt. Vajjon nem jól töltötte-e be szívében az emberi szeretet hiányzó helyét az Isten szeretete? Sőt midőn ezek után közel lakó — apátnő-nagynéje és püspök nagybátyja részéről a rokoni szeretet és méltósága állásának megfelelő bánásmódban részesült, midőn oldala mellé álló hivei érdekében kardot rántani készek, ő akkor is, miután fia számára biztosította az őt joggal megillető trónt nem magára, hanem szegényeire gondolt, sőt midőn királyi atyja küldöttséget meneszt hozzája s őt hazájába visszavinni akarja, ő szegény viskóban, rokkája mellett a szegények számára dolgozik, pedig elhagyatottságában ezek sem bántak vele jobban, mint legádázabb ellenségei. Ilyen a hit gyökeréből fakadó, az isteni szeretet tüzenél lángra gyúlt szeretet.

Ennyit tehet a hit, ha fogékony szívre talál.

Igy volt ez Szent Erzsébetnél, így lehet az, ha nem is ilyen mérvben, másnál is. És mennyire szükséges, hogy úgy legyen!

Az embernek lehetnek s vannak is, kivált saját boldogságára vonatkozó legszebb kívánságai, óhajai, talán kilátásai is, de élete lefolyá-

sát — mint mondtunk — tetszése szerint be-rendezeni senkinek sem áll hatalmában. A nem remélt, nem várt események mily könnyen zavarják meg sokszor a legboldogabb élet folyását, azért, aki a hit táklyája nélkül akar az életet keresztül menni, úgy jár, mint az az utas, aki iránytű nélkül akar a őserdőben eligazodni. A hit képezi az egyedüli eszközt, mely helyreállítja a sokszor már nagyon is meg-ingott egyensúlyt. Avagy vegyünk csak egy fiatal, a természet minden adományával bőven megáldott nőt, aki élete boldogságára oly sokáig készült, akár egy Szent Erzsébet s azt éppen akkor veszíti el, mikor annak delelő pontján magát érezni vélte s vegyük ki kezéből a hitet s mi történik vele?

Ellenben, égjen szívében a hittől áthatott isteni szeretet, ha sajog is a szív, de végre megnyugszik, mert Isten adta, Isten el is vette, az az Isten, aki a jövőt úgy látja, mint a jelent, s aki, mivel maga a szeretet nem akarhat mást, mint amit a szeretet sugall.

A szeretet után epedő szív, tehát bő kárpótlást talál az Isten szeretetében, az iránta való szeretetből folyó felebaráti szeretet gyakorlásában. Így lesz a szeretet kettős jótétemény, arra, aki gyakorolja és arra, akivel gyakorolja. Amiből egyszersmind következik, hogy bármennyire töreksszük a hitetlenség a keresztény szeretetet a szívekből kiölni s annak gyakorlása elő, ridegségével gátat emelni hangoztatva, hogy neki nem kell szeretet-adomány, neki joga van ahhoz

san helyeselt erélyét nyíltan kifogásolja és a horvátoknak ad erősítést, kész politikai baklövés. Effelékből többet nem kérünk, a horvátokkal való paktálásból még kevésbé. Elég drágán fizetjük meg a Polónyi keresztapasága alatt világrajtot fímei rezolúciót.

Csak nem Polónyi dicsőségét irigyelte meg Justh? Bizony ilyen uton hamarosan eljut Polónyi paktumos, rezolúciós pályájának a végéhez: a bukáshoz is.

*

Politikai hírek.

Budapest, nov. 19.

Nem lesz elnökválság. A képviselőház ülése előtt tanácskozás volt az elnöki szobában. A tanácskozáson részt vett Justh Gyula, Rakovszky István és Návay Lajos elnökök, továbbá Wekerle Sándor miniszterelnök. A tanácskozáson elsimultak azok az ellentétek, melyek az elnök és a két alelnök között a tegnapi nap folyamán annyira kiélesedtek, hogy immár elnök válságtól lehetett tartani. Az elnök és az alelnökök megállapodása a következő:

A legelső alkalommal, amidőn valamelyik horvát képviselő személyes kérdésben vagy a házszabályokhoz horvát nyelven fog felszólalni, Justh Gyula kifogja jelenteni, hogy ő ezt megengedi. Ezzel azonban nem akarja dezaduálni az elnököket, hogy ez nem engedhető meg. Minden elnök ugyanis szuverén a maga hatáskörében és így a házszabályok alkalmazásával úgy járhat el, ahogy legjobb meggyőződése diktálja.

Ehhez a deklarációhoz az alelnökök és a miniszterelnök is hozzájárultak.

A mai napon szintén Justh Gyula elnököl és ámbár a képviselők zajosan kiabáltak az egyes szónokok szavaiba, az elnök egyszerűen a csengetésre szorítkozott és sem a horvátoktól nem vonta meg a szót, sem a zajongókat nem intette. Csak akkor kezdte az elnök rendreutasítani a magyar képviselőket, mikor már nem akarták meghallgatni a horvát szónokokat.

amit az adomány nyújt; nem lesz soha oly bőséges állami pénztár, mely ne legyen kénytelen a keresztény sziv kiapadhatatlan forrásaira apelálni s ilyenkor milyen jó, ha a kincsek kezelőit szent Erzsébet szelleme vezérli, van tehát szükség szent Erzsébetekre, akik, ha nem is érik el égi példaképek összes erényeinek fokát, de tőlük lehetőleg őt pótolni igyekezzenek.

Szép a nap és fontos a hatása, befolyása az egész természetre s még sem kívánjuk, hogy folyton ott ragyogjon fejünk fölött, sőt ha leáldoztatva feltűnnek a csillagok, kigyulladnak a városok és falvak felett a kisebb és nagyobb világító testek, csodáljuk ezek szépségét s hálásak vagyunk azok iránt, kik azokat felgyújtották. Így van ez a keresztény szeretet műveivel is. Nem mindenki képes szent Erzsébet lenni, de abból nem következik, hogy aki teheti azzá, olyanná lenni ne igyekezzék. A rideg, önző világban hány naiv eped hiába azon szeretet után, amelyre magát teremtve véli, a boldogságot, melyet élete céljául tűzött maga elé, hiába várja, hiába reméli. Gyujtsa meg szívében azt a szeretetet, mely szent Erzsébetet boldogította. A keresztény az Isten és a telebarát tiszta szeretetét. Gyakorolja ezt úgy és ott, ahogy és ahol teheti, s ha nem lehet nap, legyen mécse, vagy gyertya s szeretetének melege amint áldást fog terjeszteni körülötte, boldogsággal tölti el saját szívét, mert lehet-e nagyobb boldogság, mint jót akarni s jót tenni s ez annyit tesz, mint keresztény módon szeretni!

A magyar horvát béke akoló. Justh Gyula a horvát béke érdekében indított akcióját folytatni fogja. A nála tartott konferenciáról jövet ezt mondta Popovics Dusán horvát képviselőnek:

— Igen kérek, mondd meg Medakovicsnak, keressen fel az ülés alatt az elnöki emelvényen. Meg akarom beszélni vele, hogy délután mikor találkozhatunk tárgyalásuk megkezdése végett.

Justh Gyulának az a meggyőződése, hogy a horvát kibontakozást az alábbi formulával meg lehet csinálni:

Mondja ki a kormány, hogy a közte és a horvát képviselők közt felmerült vitás ügyeket regnikoláris bizottság elé utasítja.

Arra, hogy a horvátok milyen szeretettel és bizalommal veszik körül Justh Gyula alakját, jellemző epizódot adott a mai ülés Budiszavljevics Bude horvát képviselőnek valami ügyben személyes megtámadás címén fel kellett szólnia. De horvátul nem akart beszélni, mert ezzel tudvalevőleg sietteti az elnökválság nyílt kitörését. Hát a felszólalását elejétől végig magyarul mondta el.

A folyosón Rakovszky István vitte a szót egy csoport előtt:

— Ha rajtam áll, a legvadabb erőszakot alkalmaztam volna a horvátokkal szemben. Itt nincs tekintet, amely olyan fontos volna, mint az állami érdek. A horvátok eljárása egyenesen az állam szuverenitását támadja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 19.

Justh Gyula elnök tíz óra után egy pár perccel nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után következik az

általános vámtarifának

folytatólagos tárgyalása.

Az első felszólaló a horvátok részéről Popovics Dusán, aki a tegnap félben hagyott beszédét folytatja a IV-ik cikk ellen.

Budiszavljevics Bude (magyarul olvas). Személyes megtámadtatás címén kér szót. Egyik közeli ülésen Hódy Lajos képviselő azt a vádat kiáltotta feléje, hogy ő azért megy gyakran Belgrádba, hogy ott konspiráljon. Megnyugtatta Hódyt, hogy ő Belgrádban újságírói teendőit végezte és nem konspirálni ment oda.

Mazsuranics Bogoszláv (horvátul beszél). Lorkovics Iván röviden mondja el horvát nyelven a javaslat elleni mondókáját.

Tuskán Gergely halk hangon de erős gesztusokkal ellenzi a javaslatot a horvátok nyelvén.

Ludinics Ödön (horvát) röviden végzi beszédét.

Supilo Ferenc (horvátul beszél.)

Fölkiáltások balfelől: Üljön le!

Surmin György valamit mond, miért az elnök rendreutasítja.

Fölkiáltások: Nem rendre, hanem ki kell utasítani.

Surmin György (horvátul kezd beszélni.)

Markos Gyula: Hol van az megírva, hogy négy hónapja csak horvátul szabad itt beszélni.

Surmin György folytatja beszédét. (Zaj a baloldalon.)

Brlic Vetroszláv (horvátul beszél.) A Ház türelmetlenül hallgatta a szónokot és a baloldarról egyre hangostatták, hogy üljön le, amit az meg is cselekedett.

Fribicsevics és Zagorác beszéltek hasonló türelmetlenségben. Majd Muacsevics Vazul szólalt fel. Ekkor Visontai Soma az asztalt kezdte ütögetni és nekiperulva kiabált:

— Ez nem járja! A 68. XXX. t.-c. nem változtatta meg a magyar országgyűlés jellegét. Nem lehet ezt tűrni.

Hoffmann Ottó: Gyalázatosak? Nem engedjük ezt meg! Véget kell vetni ennek.

Markos Gyula: Ki kell dobni a gazembereket.

Heves kiabálás hangzott, melyre Mohacsevics ingerülten teletgett még jobban felpaprikázva a kedélyeket. Percekig tartott ez a lárma, Justh Gyula pedig csak meg-meg rázta a csengőt, de nem szólt semmit. Végre, mikor szónokot egyáltalán nem akarták szóhoz engedni, az elnök rendreutasította Visontait, Sümegit és Hoffmann Ottót. És ekkor fölhangzott a régi ellenzéki idők hangja: minden első rendreutasítást éljenzéssel fogadtak a függetlenségiék.

Justh Gyula azonban nem engedte magát a sodrából kihozatni, csendesen hátradőlt székeben és fékelte a horvát szónokot. Ez alatt Kállay Tamás tüzelte a függetlenségiéket:

— Nem kiabálni kell, hanem cselekedni! Tessék velem jönni, dobjuk ki őket, nem olyan nehéz dolog.

De nem vállalkozott senki.

A következő szónok Roics Milán volt, ezt felállásakor is zajos kiáltásokkal fogadták: — Gazember üljön le! Bezárata a magyar iskolákat!

Batthány Tivadar 200,000 magyar van Horvátországban.

Roics Milán azonban befejezte beszédét és felállott Novocsel Mátyás.

— Magyarul, magyarul, zugott a függetlenségi párt.

— Justh Gyula rácsenget a szónokra és figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól. Ezt éljenzéssel honorálta a függetlenségi párt.

Utána szünet.

Szünet után.

Grahovacs Miska horvátul beszél a 4-ik cikk ellen. Banjanin és Budiszavljevics rövid felszólalásai után a Ház elfogadta egyszerű szavazással a 4-ik cikkelyt.

Az 5-ik cikkely ellen tizenhárom horvát képviselő szólalt fel horvát nyelven, mely után ezt is változatlanul elfogadta a Ház.

A 6-ik cikkely ellen Mazsuranics, Surmin és Lorkovics beszéltek horvátul, mire e cikkelyt is megszavazta a Ház.

Az ülés vége 3 órakor.

A kibontakozás útja.

Hozzászólás.

E lap vasárnapi számában a fenti cím alatt jelent meg egy cikk Tagadhatatlanul sok jó akarattal szól hozzá a két nagyváradi tanügyi lap fuziójának kérdéséhez, amely a Biharvármegyei Népművelési Egyesület választmányát is foglalkoztatta legutóbbi gyűlésében Rátkay József a Biharvármegyei Tanítóegyesület elnökének kapcsán. Megjelöli nagyjában az egyesülés

módját. Mielőtt ehhez szólnék, legyen szabad a következőket előrebocsátanom.

Cikkiró közleményének elején a biharmegyei és nagyváradai tanítószög között dülő áldatlan harcot emleget. Biharvármegye tanítószögében soha sem volt nagyobb az egyetértés, az összetartás, mint most. Az egyik oldalon áll a tanítószög kompakt tömege, majdnem összesége — a másik oldalon 8—10 olyan tanító, akik azelőtt vezető szerepet vittek az egyesületben, de ujabban ezt a domináló pozíciójukat elveszítették.

Akadályokat gördíthet az a néhány ember is a tanítószög zömének jóratörékvő működése elé: azért a béke nagyon óhajtandó. De a béke feltételeit az a néhány ember nem diktálhatja, azért a tanítószög óriási többsége nem fogja a békét megkötni minden áron.

A két lap esetleges fuziójának módjára a következő megjegyzéseim vannak: A cím elfogadható. A másfél iv terjedelem maradhat, de lehet egyelőre egy ives is. Nem a terjedelem, hanem a lap színvonala szabja meg annak értékét. A társszerkesztők alkalmazása is helyes. De nem értek egyet a szerkesztők díjazása és a szerkesztőket választó s a lap anyagi ügyeit intéző bizottság összeállítása tekintetében, amint azt a cikkiró javasolja.

A szerkesztők, különösen a felelős szerkesztő tisztelet díja magas. Ne hogy félreértessem. Megérdemlenék azt, de egyelőre a szerkesztőknek áldozatot kell hozniok. Legyen a szerkesztés egyideig, inkább nemes kötelesség. A főszerkesztő 200, a három társszerkesztő 100—100 koronával díjaztassék. Az itt fennmaradó 450—500 korona a cikkek díjazására lenne fordítandó. Mert fontosabb a szerkesztők munkájánál, hogy a tolforgató, tehetséges tanítók a lap körül csoportosuljanak. A munkájukért, fáradságukért pedig ezek is érdemelnek valamit. Csak így lesz majd az a lap tartalmas, eleven. A szerkesztők cikkei külön nem díjaztatnak.

A lapot intéző bizottság összeállítására az a javaslata, hogy abba a népnevelési és a tanító egyesület az évi hozzájárulás arányában válassza a tagokat. Ez helyes. Csakhogy a cikkiró által javasolt szubvenció nem fogadható el a bizottság összeállításának alapjául.

A Népnevelési Egyesület adna a lapra évi 1000 koronát, a tanítóegyesület 500 koronát, tehát az első kétszerannyi tagot választana a bizottságba, mint a tanítóegyesület. Látszólag ez volna az igazság. De csak látszólag!

A tanítóegyesületnek van egy lapja, amely megél a maga erejéből. A népnevelési egyesületnek is van egy lapja, amely belekerül az egyesületnek 1600—1800 koronájába évenként. A fuzióra a javasolt módozat szerint a népnevelési egyesület nyerne évenként 600—800 koronát s kétszeres számával megtartaná teljes hatalmu befolyását a szerkesztők választásában s a lap vezetésében; a tanítóegyesület pedig ráfizetne évi 500 koronát a fuzióra s majdnem minden befolyását elveszítene a lapra. A tanítóegyesület így semmi esetre sem fuzionálhat. Mert ha a lap színvonalának emelése céljából meg is hozza az évi 500 korona áldozatot, abba sohasem mehet bele, hogy befolyását a lap intézésében feladja.

Hiszen a fentebb megjelölt hozzájárulásnál a Népnevelési Egyesület 1000 koronája nem tiszta szubvenció, mert ennek fejében 200-nál több ingyenpéldányt kíván, míg a Tanító Egye-

sületnek ingyen példányra nincs szüksége. Tehát csak látszólag nagyobb a Népnevelési egyesület hozzájárulása s az ellenértékül követelt lappéldányok a hozzájárulást legalább is egyenlővé teszik.

Tehát a Tanító egyesületnek legalább is a tagok felét kell választania a bizottságba. Ez az igazság. S ilyen módon azt hiszem, keresztül is lesz vihető az egyesülés. A módozatok részletes megállapítása természetesen nem ide tartozik.

Tanító.

Szent Erzsébet-ünnepély.

Arpádházi szent Erzsébet 700-ados ünnepét tegnap, Erzsébet napján fejezték be a templomokban. A nagyváradai I. sz. székesegyházban tegnap, harmadik nap délelőtt 9 órakor Fetser Antal felszentelt püspök tartotta az ünnepélyes szent misét; az Evangéliumnál dr Karácsonyi János prépostkanonok nagyhatású remek szent beszédet mondott. — Délután Grócz Béla prépostkanonok tartotta az ünnepéseket befejező litániát.

Az Immaculata sárdában.

Kedves ünnepély keretében hódoltak az Immaculata-zárda növendékei Szent Erzsébet emlékezetének. Egy hangulatos, ügyesen megírt szindarabot adtak elő, mely Szent Erzsébet jó szívét, küzdelmeit és az igazság diadalát választotta témául.

A darabban a következők szerepeltek:

Szent Erzsébet	Porczányi Mária
Zsófia anyósa	Szlávik Elenóra
Rozamunda Falkesteini grófnő, Erzsébet barátnője	Béres Ilona
Berta,)	Fehér Ilona
Hedvig,) komornák	Marosi Ilona
Emma,)	Zakariás Mária
Várnagy	Baly Ilona
Wiborád, felügyelőné	Sógor Róza
Kunigunda, szegény lakos	Kozmári Erzsébet
Róza,) leányai	Belányi Gabriella
Gottlinda,)	Fischer Mária
Anna,)	Gyönyör Julia
Adelina,)	Tóth Margit
Liehwarta,) koldus asszonyok	Sándor Irén
Herlinda,)	Olasz Anna
Márta,)	Foltényi Gabriella
Hirnők	Réz Róza
Remete	Neurohr Vilma
Angyal	Voronyák Olga
Császárné	Ováry Panka
Heróld	Lamprecht Erna

12. Udvarhölgyek: Kövesy Irén, Király Irén, Németh Mária, Marosi Margit, Némedy Magda, Barna Gizella, Józsi Mária, Kisházi Irén, Havas Annuska, Suszter Mária, Heilinger Erzsébet, Adelsberger Erzsébet.

Uszályvivők: Óváry Magda, Jankovits Lili, Lehman Irma.

Az előadás előkelő meghívott vendégsereg előtt folyt le. Ott voltak többek között Fetser Antal felszentelt püspök, Bundala Mihály, Grócz Béla, dr Karácsonyi János kanonokok, Makucz Ernő, dr Vucskics Gyula, Imrik S. Zoltán, Heilinger József és még számosan városunk egyházi és világi notabilitásai közül, valamint nagyszámu hölgyközönség. A közönséget általában meglepte a fegyelmezett összjáték, a növendékek értelmes, ügyes előadása s az egésznek külső kerete: az izléses díszletek. Minden egyes szereplő külön dicséretet érdemel s valamennyinek együttes buzgalma tette lehetővé, hogy az ünnepély minden tekintetben a legjobban sikerültek közé tartozott.

Készülő katasztrófák.

Megyünk Berlinbe: Hymen no. 18.

Ideges kopogás után egy reszkető alak jelenik meg a főkapitány előtt.

Főkapitány ur, a lakás melyben én lakom, az éjjel össze akart dőlni és hogy össze nem dőlt, az egyedül én rajtam mult, mert elaludtam.

— Maga részeg volt.

— Az lehet, de én úgy láttam, pedig gyufát is gyújtottam, hogy a lakás összeakart dőlni. Kérem a hatóságnak a lakásom iránti támogatását.

— Helyes, rendőri felügyelet alá fogjuk venni.

Megint felpattan az ajtó.

— Főkapitány ur! Az éjjel összedől a lakásom. Engem is eltemetett, a feleségem szedett ki a romok alól. Segélyt kérek.

— Hol van a lakása?

— Nappal az utcasarkon s az éjjel egy kocsi alatt volt.

— Helyes. Kulcsos, ennek az embernek lakásbani segélyt juttasson.

— Egy sürgős kérvény, jelentem alásan! Szól a szolgál.

— Összeakart dőlni egy ház?

— Igen is jelentem alásan.

— Helyes, ha majd összedől, szóljon a főmérnöknek.

Az ajtó megint csak kinyílik.

— Főkapitány ur! Kérem önnek kötelessége a közönség biztonságát megóvni és mivel az én biztonságom is benne van a közben, kérem engem is megvédeni.

— ?

— Hát nem tudja a szomszédom mondta, hogy az ő szomszédjának tűzfalai az éjjel recsegett. Én nagyon valószínűnek tartom, hogy fájdalomában recsegett az a fal, de recsegett, ezt a szomszédom is bizonyítja és ha már recsegett, az azt jelenti, hogy addig fog recsegni, míg ki nem dől és ha kidől, biztosan engem fog érni, mert a műhelyem az ott van a recsegő tűzfal tövében. És ha műhelyem összedől én is össze dőlök, mert én állandóan a műhelyben vagyok és én olyan vagyok, mint a birka, ha tűz van összedugom a fejem és . . .

— Halló! — Kérem a mentőket. Talán utoljára pattan az ajtó.

— Főkapitány ur! Hideg van.

— Hát fűtsön bel!

— Nem lehet.

— Nincs fája.

— Van. De miköze van az én fámhoz. Az egész familiámmal együtt az udvaron vagyok és azért fázom.

— Menjenek be és nem fognak fázni!

— De nem megyünk be, mert bent borsózik a hátunk.

— Én nem vagyok orvos.

— Az ma már mindegy. Ha a nem építész is épít, akkor a nem doktor is gyógyíthat. Ez nem kifogás. De az én hátam nem az ön orvosi tudományától borsózik, hanem . . .

— Végre! Hanem?

— A mestergerenda az éjjel álmomba, vörös szoknyában táncolt és ez rosszat jelent. Ez azt jelenti, hogy össze fog dőlni az épület és a feleségem vörösszoknyája is ott fog veszni.

— Mi közöm van a felesége szoknyájához nekem?

— No még csak az kellene, hogy köze le-

gyen hozá. Követelem, hogy támasza meg a mestergerendámat.

— Helyes. Elmehet.

Százezer korona hozomány, még ha német koronákban is, mégis csak 100,000 és szinte csattant az ember nyelvvel egyet utána. Érthető, hogy az a kis apró hirdetés nálunk is riadalmat okozott. És bár a hozomány elég nagykoru, mégis 19 éves kiskorúknak dobog utána a szívük. Eddig a rendőrségen négy fiatal ember jelentkezett és kért utlevelet Berlinbe. Ezek mindnyájan a 100,000 koronás hölgyet óhajtják és ha karhatalommal is, de föltétlenül ki mennek Berlinbe no: Hymen 18. jelige alatt, hogy személyesen mutatkozzanak be a hirdető nőnek. Csupa szív, csupa terv, csupa remény mindenik egészen a rendőrség ajtajáig, ahol megszólal Mendelényi dörgedelmes hangja:

— Hozzon az édes apjától nyilatkozatot.

— Fuccs. Hisz ez a bökkenő. Az apának nincs tudomása az esetről.

— Akkor itt maradnak!

Plutó.

UJDONSÁGOK.

A megyei tisztújítás.

Ez év végén igen fontos eseménye lesz Biharmegyének. Hosszu évtizedes rendszer fogja megvívni csatáját az új, az ifjú rendszer híveivel. Ez a harc az általános tisztújítás lesz, mely december 30-án veszi kezdetét és valószínű, hogy egy nap alatt nem is lesz befejezve, amennyiben egyes választások névszerinti szavazással lesznek eldöntve.

Az általános tisztújító közgyűlésre még egyik párt sem tett látszólag semmiféle intézkedést, azonban annál kevesebb lesz a készülődés közvetlen a választás előtt. Lényeges változás a megyei tisztikarban nem igen lesz. A főszolgabírók és az árvaszéki tisztikar fogalmi változást szenvedni. A központi közigazgatásban csupán egy-két változás lesz. Hogy kik fognak kiesni a választások alkalmával, az még kétséges és erről beszélni még korai is. Tény az, hogy azok, kik ki fognak maradni már tudják azt s meg is tették előkészületeiket és nem fognak kifejtteni saját érdekükben megválasztásukért semmit. Vannak olyanok is a tisztikarban, akik hosszú szolgálati idővel rendelkeznek és a nyugdíjuk csaknem eléri már a jelenlegi fizetést, ezek szintén nem készülnek, illetőleg készülnek nyugdíjba. Politikai felfogásuk miatt mindössze is két egyén van kitéve annak, hogy nem lesz megválasztva. E két egyén úgy a régi, mint a megnövekedett függetlenségi párt tagjai között általános elismervény alatt van.

A tisztújításra a főispán megtette az első lépést már. A rendes pályázati hirdetést kibocsátotta, melynek értelmében a pályázni óhajtok december 14 ig kötelesek pályázati kérvényeiket benyújtani.

E tárgyban a miniszter legutóbb kibocsátotta körrendeletét, hogy a törvényben előírt 30 napi határidőt nem köteles az elnök betartani, hanem csak 15 napot.

A tisztújító közgyűlés előtt még a jelenlegi rendszer hívei egy rendes évnegyedes közgyűlést fognak tartani decemberben.

* A villanytelepünket tanulmányozzák. Törökszentmiklós nagyközség villamos

világítás céljaira villamos telepet szándékozik berendezni. Az előjáróság egy előkészítő bizottságot választott, amely tanulmányutra indul. Bejelentették, hogy a jövő szombaton a nagyvárad villamos telepet is megtekintik.

* Nagyvárad város költségvetése. Említettük, hogy a város főszámvevője már összeállította Nagyvárad város 1908. évi költségvetését, amelybe a mutatkozó hiány fedezésére 15 százalék közköltő emelést javasolja. A városi tanács ma, szerdán délután kezdi meg a költségvetés tárgyalását; ezután a budget a pénzügyi bizottság elé került. Mivel arra nincsen kilátás, hogy a decemberi rendes közgyűlés elé kerülhessen a város jövő évi költségvetése, rendkívüli közgyűlésen fogja a törvényhatóság letárgyalni. Annyi bizonyos, hogy újévkor a város ex-lexbe jut, mert január 1-ére nem lesz jóváhagyott költségvetés.

* A megbolygatott tífusztelepek. A tömegesebben fellépett tífuszbetegedések folytán a hatóság nagy eréllyel lát hozzá az utcák és udvarok tisztogatásához. De egyes utcákon és igen sok házban annyi a piszkos és szemét, hogy nem győzik takarítani. Most látszik, hogy mennyire el vannak egyes utcák és udvarok hanyagolva. Különösen a Pecepartok mentén, valamint Váralyvelencén némely helyen kocsiderékre való garmada szemetet szednek össze. Egyik-másik házigazda azután kérdést tesz, hogy hova hordassa ki a szemetet, piszkot. A hatósági közegektől azon választ kapja, hogy oda hordassa, ahová eddig hordatta a szemetét. De mikor oda nem lehet, mert megbüntetik. Eddig ugyanis a háza előtti utcára hordatta ki a szemetet. Ilyen gazdák mellett azután nem lehet a tisztaságot fentartani; legfeljebb túlszigorúsággal. Aminek ugyan helye volna, de akkor meg a protektor városatyák támadják a hatóságot. Látni való továbbá a mostani köztisztasági akcióból azt is, hogy a város egy részét lehetetlen addig megfelelő tisztán tartani, amíg a v.-velencei- és váraljai büdös és stb. más árok a mostani állapotában megmarad. Ezek minden járványnak a meleg ágyai. Nagy baj továbbá az is, hogy nincsen rendszeres és az egészségügyi kívánalmaknak megfelelő szemétkerakó-hely s így történhet meg az, hogy a városi mérnöki hivatal olyan kijelentést tesz, hogy a szemetet rakják le a Városligetre. Ezt alig tudjuk elhinni. A liget rendezését most kezdtük meg 43000 koronával s most megint szemétkerakásra használjuk. Ez még a mérnöki hivataltól is sok. A tífusz pedig szedi az áldozatát. A lakosság most már a tífuszbetegedések hatása alatt maga belátja, hogy az elhanyagolt, szennyes állapot minő veszélyekkel jár. Tegnap két kérvény is érkezett be a városhoz ilyen arányban. A Városliget környékén lakók adták be az egyiket. Kérik, hogy a Potykában elhelyezett katonák által lerakott szennyet takarítsa el a város s gondoskodjék a terület tisztaságáról. A másik kérvényt a csillagvárosi lakosok adták be. Sürgősen kérik az Aduna-patak szabályozását, az elhagyott városrész kövezését, belső csatornázását, a rendszeres öntözését, seprését és a városrész szépítését. A beadványban rámutatnak arra az elhagyott állapotra, amelyben a Csillagváros jelenleg van.

* Az illyei jegyző fegyelmi ügye. Az illyei jegyző ellen megindított fegyelmi vizsgálat tulajdonképen még most sincs teljesen befejezve. E hóban a pénzügyigazgató és a főszolgabíró közös tárgyalást fognak e tárgy-

ban tartani. A tárgyalás a fegyelmi vizsgálat alapját képező pénzügyigazgatói panaszok pontjaival fog foglalkozni. A pénzügyigazgató a jegyzőnél mintegy 3-3500 korona hiányt talált. Ez összeg fedezésére a család azonban 4000 koronát deponált és így minden hiányzó pénz meg fog kerülni. A jegyző fegyelmi ügye aligha fog felfüggesztéssel végződni.

* A keddi katasztrófa. A bedőlt Breider-háznál történt óriási katasztrófáról a vidék az újságokból értesült. Hétfőn és kedden volt azután azonban egész nap óriási nézőközönsége a rémes szerencsétlenség színhelyének. Akik a hetivásárt felkeresték, el nem mulasztották volna, hogy megtekintsék a borzalmas tragedia helyét, ahol 13 szegény munkás lelte iszonyu halálát. Az épület veszélylyel fenyegető részeinek lebontásán és a megrepedt falak megerősítésén már napok óta dolgoznak. A bírósági szakértő szemlét ma, szerdán, november 20-án tartják meg, ekkor állapítják meg a szakértők, hogy mi okozta a rémitő szerencsétlenséget s kit terhel a teletősség. — A polgármesteri hivatalhoz újabban a következő adományok érkeztek be a szerencsétlen végett ért munkások családjainak felségélyezésére: a »Szabadság« gyűjtése 226 kor. 80 fill., a szombati hangverseny jövedelme 516 kor. 52 fill., Ausländer Mór Budapest 10 kor., a »Nagyvárad« gyűjtése 114 kor., Urbán Adolf Budapest 100 kor., Schwarcz Jakab gyűjtése 60 kor., özv. id. Tar Lajosné 5 kor., Lichtmann József 20 kor., Csete Imréné és neje 10 kor., Weisz Jakab B.-Diószeg 25 kor., Rádl Ödön 20 kor., dr Markus László 10 kor., Csanda Endre 10 kor., dr Spitzer Márton 10 kor., Gözmosó- és szikvizgyár 10 kor., Bleyer Jakab Sarkab 50 kor., dr Rezső Mór ügyvéd 10 kor. Eddig 7208 kor. 67 fillér adomány érkezett be a polgármesteri hivatalhoz. — A nagyvárad villamos vasut személyzete, mint már említettük, 141 kor. 70 fill. adományt küldtek be hozzánk. Ezen összeget a következők adták:

Szmazenka Ernő 10, Niamesny Pál 5, Győri Sándor 5, Tanay Károly 1, Gedrák Gyula 1 K, Fata Sándor 50 f., Siebert Emil 1, Lázár Aladár 1, Czégé János 2, Porges Ede 1, Hoffmann Izidor 2, Szilágyi József 1, Zsigmond Pál 2, Handel Mór 2, Gál Ferenc 2, Bica Simon 2, Herman János 1, Molnár József 2 K, Nagy Imre 50, Mányi Miklós 50 f., Földi Lajos 1, Szelle Kálmán 1, Konécsnyi Ferenc 2, Veress Vilmos 2, Homolai Károly 2, Barcza Sándor 150 K, Dibár György 50, Képes József 50 f., Doroghi Mihály 1, Vlagyik Mihály 2, Huszti Sámuel 3, Amigó Gyula 2, Dvorak Valentin 2, Szodorai Pál 2, Olajos Mátyás 1, Hegedüs Ferenc 1, Gulyás Ferenc 1, Bodi István 1, Marozsán Gábor 1, Rozs Ferenc 2, Sós István 1, Kiss József 1, Vincze György 150, Debreceni Sándor 2, Kövesdi Lajos 2, Furulyás Illés 1, Kovács Sándor II. 1, Szabó András 1, Fülöp Sándor 150, Kocsis Márton 1, Kiss József 1, Maár Imre 1, Kovács József 1, Máté Kálmán 1, Nagy Bálint 1, Pásztor Antal 1, Szilágyi József 1, Lázár József 140, Tóth Gergely 1 K, Kiss Lajos 50 f., Gál Mihály 1, Ruzsnyák István 1, Sipos Sándor 1, Szabó Sándor 1, Balázs Sándor 1, Nagy Lajos 1, Drummer Dezső 1, Kovács Sándor I. 1, Mészáros Elek 1, Vass Albert 1, Szaniszló Tóth Ferenc 1, Drén Gábor 1, Miklóssy István 1, Ritter Lajos 1, Rác János 1, Dézsi Ferenc 1, Pálffy András 1, Bittó Lajos 1, Papp János 1, Horváth Károly 1, Huszka Vincze 1, Nemes József 1, Csüllög Mihály 1, Tóth Imre 2, Dombi István 1, Dankuj Dénes 1, Alafi Dániel 1, Böszörményi Mihály 1, Karácsony János 1 K, Lukács János 50 f., Molnár Bálint

1. Nyiri István 1, Sajtó János 1, Varga Benjámin 1 K, Szedrai János 50, Argyelán János 50, Varga Károly 50 f., Barta Sándor 1, Balázs András 1, Fábrián Sándor 1, Varga József 1, Batori István 1, Nánássy Mihály 1, Török Mihály 1 K, Kancs József 50 f., Balogh Károly 1, Szilágyi József 1 K, Darai József 40, Kun János 90 f., összesen: 141 korona 70 fillér.

* **A kamara értesítései.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a budapesti 4. hadtest cs. és kir. hadbiztossága megküldötte a kamaránkhoz, a wieni katonai gyógyszerészügyi igazgatóság részére szükséges közönséges gyógyszeranyagok és különleges gyógyszerek szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1907. december hó 5. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órákban 8-2-ig megtekinthetők. — Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a közös hadügyminiszterium a több évre terjedő kész bórnemű cikkek szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázat részletes feltételei a Budapesti Közlöny I. 1907. évi november hó 21-iki számában magyar nyelven közzé fog tétetni. Nagyvárad, 1907. november hó 18. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huszella* Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Járvány a vidéken.** A tegnapi nap folyamán két helyről érkezett jelentés az alispáni hivatalhoz tifusz megbetegülésekről. Az egyik Ottományból, a másik pedig Székelyhidről érkezett. A főszolgabírók a legszigorubb óvintézkedéseket tették meg a járvány tovább terjedésének megakadályozásának céljából.

* **Felülfizetés.** A nagyvárad kath. kör vasárnapi Szent Erzsébet-ünnepélyén, a már közlöttéken kívül özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné urnó 10 koronát fizetett felül a gyermekkorház javára.

* **Találtak egy aranytakaró látszó karkötőt,** két fésűt, két hajtűt, három rézgombot, egy orsó cernát, több gombostűt és varrótűt. Továbbá egy rozoga női kizárókat, egy zsebkezdővel és két rézgyűrűvel. Igazolt tulajdonosaik ávehetik a rendőrség I. emelet 7. számú szobában.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Ingovány.
Csütörtök: Ingovány.
Péntek: Gasparone.
Szombat: Pajkos diákok, Huszárszerelem
Vasárnap: Casanova.

Huszárszerelem.

Kellemetlen meglepetés várt tegnap a színházba érkezőkre: *A pajkos diákok* helyett megint Salome került színre, azonban óvatosságból bevezetőnek. Ha Salome marad másodikként darabnak, körülbelül ott hagyta volna a közönség nagy része. Így csak végigszenvedtük a következő Huszárszerelem kedvéért.

A mai vígjátékán érzik kissé az idő, de érzik rajta a magyarosság és eredetiség is. Ezek a tulajdonságok biztosságra részére a közönség tetszését, kivált akkor, ha olyan előadásban látjuk, mint a tegnapi. Az új igazgató, E. Kovács Mariska csupa úde pajkosság volt s vezette alakitásával az egész előadást. Csak dicsérettel lehet megemlékeznünk a többiről is: Fehér Gyula, Krasznay, Hevesi Guszti, Szarvasi, Hajnal, Szécsi, Beregi mind legjobb igyekezetüket vitték a színpadra. Igen sikerült a kisasszony-urfi szerepe Körmendinek.

Itt-ott egyik-másik megbotlott a kiejtésben, de általában az előadás a sikerültebbek közé tartozott, a miben része van a rendezőnek, *Erdélyi* Miklósnak is.

Ingovány. Ma este kerül bemutatásra Pierre Wolf sokatigéző vígjátéka, — az Ingovány. Nagy érdeklődés kíséri a premiért, annyival is inkább, mert eddigi utja valóságos diadalmenet volt, úgy a külföldi, mint a magyar színpadokon. Erőt, színpadi tájékozottságot, a humor gazdag kiaknázatlan erőt, gondolatbőséget és a mi fő: eredeti felfogást árul el a darab minden ize-pora.

EGYESÜLETEK.

A magántisztviselők estélye. A Nagyvárad Magántisztviselők Egyesületének vigalmi bizottsága folyó hó 30-án rendezi idei nagyobb szabású házi estélyét. Az agilis rendezőség fáradságot nem ismerő buzgalommal minden lehető elkövet az estély sikere érdekében. — Mint halljuk — estélyükre sikerült megnyerniök a Szigligeti színház egyik jeles művészt és néhány kiválóbb zeneköltőnőket, akiknek fellépése biztos sikerrel kecsegtet. A meghívók szétküldése folyamatban van. Akik meghívót nem kaptak s arra reflektálnak, forduljanak e célból az Egyesület ügyvezetőjéhez.

MULATSÁG.

Táncmulatság Velencén. A Nagyvárad-Velencén és Váraljai Polgári Kör 1907. november hó 22-án, (szombaton) saját helyiségében, Kolozsvári-utca (Feldheim-ház) pénztára javára hangversenyyel egybekötött zártkörü Táncmulatságot rendez. — Belépti-díj személyenként 1 kor., családjegy 3 kor. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók a rendezőbizottsági tagoknál és este a pénztárnál. Jó italok és izletes ételkről gondoskodik a rendezőség. Felülfizetések köszönettel fogadhatók és hírlapilag nyugtáztatnak.

ÁVIRATOK.

Ujabb kilépések.

Budapest, nov. 19. Kossuth Ferenc pártelnöknek a mai napon Babocsay Sándor és Csépany Géza jelentették be levélileg a függetlenségi pártból való kilépésüket.

A bolgár fejedelem Bécsben.

Bécs, nov. 19. Ferdinánd bolgár fejedelem a legközelebbi napokban ideérkezik és kihallgatásra jelentkezik a királynál.

Rothschild bárónő halála.

Genf, nov. 19. Rothschild Adolfné bárónő tegnap meghalt 78 éves korában Pregny mellett a genti tavon lévő birtokán. Az elhunyt bárónő Rothschild Anzelm bárónak legidősebb leánya volt s évtizedek óta lakott a genti tavon, ahol gyönyörű villája volt. Erzsébet királyné barátságával tisztelte meg az elhunytat és mikor Svájcba ment, sohasem mulasztotta el öt telkerezni. Férje 1900-ban halt meg. — Rothschild Albert báró ma Bécsből Pregnybe utazott, hogy a temetésen jelen legyen.

ZENE.

Kamarazene.

A jövő hét kedjén nyitják meg kamarazenezeink ez idényben tervbe vett hangversenyeiket a vonósnegyes fellépésével. Az estély műsora a következő:

I. Grieg E. Quartett Op. 27.

II. Mozart Quartett No XXI.

III. Schubert Quartett D. moll.

A bérletjegyek szétküldését a mai napon kezdi meg a rendezőség. Az egyes koncertekre szóló jegyek árai: az I—V. sorban 7 korona, a VI—VII. sorban 6 korona, a VIII—X. sorban 5 korona és a többiekben 4 korona. Néptanítók és a tanulóifjúság 2 koronáért kapnak az utolsó sorokban helyet. A rendezőség az állóhelyeket mellőzte, nehogy a közönség műélvezetét bármi is megzavarja.

A még megmaradt helyeket bérelni is lehet a koncert napjáig. Az estélyre szóló jegyek holnaptól kezdve kaphatók Vidor Manó fő-utcai könyvkereskedésében. Alább közöljük az eddigi bérlők teljes névsorát:

Glacz Antal, Cziffra Gerő, Gyurkovics Kornél, Varró Domokos, dr. Perczel Adólf, Schwartz Ferenc, dr. Radó Ignác, Sztaniszlavszky Adólf, Belányi Imre, Schmid őrnagy, Huszella Gyula, Rendes Vilmos, dr. Várnay Ferenc, Agoston Péter, Kőszeghy József, dr. Verzár István, Mártonffy Marcel, dr. Berkovits Ferenc, dr. Gyémánt Jenő, Hlatky Endre, Darvas Imre, Schönfeld Lajos, Kornstein Emil, Schönberg Miksa, Lichtmann Mór, Schwartz Miksa, Schwartz Márton, dr. Grósz Menyhért, ifj. Moskovits Mór, Ternyei Antal, özv. Steiner Arminé, dr. Rezső Mór, dr. Wallner Ödön, Csapó Lenke, Erős Rezső, Imri Margit, dr. Mihály Lajos, May Sándor, Böszörményi századosné, Popper Akos, Frankó Endre, dr. Váradly Zsigmond, dr. Konrád Béla, Lukács Gyula, Kolliner Miklós, dr. Fráter Imre, Bognár Sándor, dr. Stern Ödön, dr. Kovács Zsigmond, dr. Kiss Döme, Leipnik Mihály, dr. Lázár Aurél, dr. Löwy Mór, dr. Thury Kálmán, dr. Berkovics René, Altmann Andor, dr. Rácz Miksa, dr. Szilágyi Pál, dr. Edelmann Menyhért, Vidovics Béla, dr. Munk Béla, Kemény Béla, dr. Meer Samu, dr. Balla Vilmos, dr. Fisch Aron, dr. Fischer Imre, dr. Nagy Ignác, dr. Révész Vilmos, Blayer gyógyszerész, Váli Péter, Szász Gyula, Sonnenfeld Adólf, Szmazsenka Ernő, Grósz Zsigmond, dr. Waldmann Béla, Vomácska József, Gerő Armin, Nánássy Pál, dr. Nemes Aron, Tatár Balázs, Brüll Gyula, Alexander Lajos, Sebeszta Ottokár, Komlóssy József, Mezey Mihály, Perényi százados, dr. Gergely Dávid, Mihály Jenő, dr. Kovács Gyula, dr. Földessy M. főhadnagy.

Igazságszolgáltatás.

A pestrei gyilkosság. A múlt év augusztus havában Pesterén a kocsmában Gliga János összeszólkozott Koszte Vaszálival. Fia pártjára kelt apjának, mire Toje István Koszte Vaszali fiát megütötte. Azután Gliga Koszte Vaszalit megpofozta és egy kövel agyonütötte. A gyilkosságot hétfőn kezdte tárgyalni a nagyvárad esküdttbírósa Csulyok Béla dr. elnöklete alatt. Vádlottak voltak Toje István Gliga János. A bíróság két napos tárgyalás után az esküdtek marasztaló verdiktje alapján Tojet 4 évi, Gliga Jánost pedig 5 évi fegyházra ítélte.

NYILTTÉR.

Oktatás.

Szülők figyelmébe!

A nagyváradai Középiskolai Internátusban gimnáziumi, reál, kereskedelmi és polgári iskolai tanulók mint bejáró növendékek középiskolai tanárok vezetése mellett az összes tantárgyakból lelkiismeretesen előkészítettek.

Tisza Kálmán-tér.

Tisztelettel

Dénes Pál

internátusi igazgató.

Egész délután elfoglaltság.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irtá: **Daniel András.**

(Franciából.)

65

Mint a kopó, mely megtalálta az utat. Varouze most tulizgatottságában újra neki kezdett a heves üldözésnek. De ez alkalommal macskaszzerű nyájassággal kezdte meg támadását. Bocsnátot kért erőszakosságáért, melyet önkénytelennek mondott. A végtelenül nagy veszély, amiben a márkiné áll — mondta — heves szenvedélye, elvették az esztét. Alázatos tisztelettel szereti őt, térden állva imádja szépségét, ami megbabonázta őt. Mondjon Regine csak egyetlen bátorító szót, mindent elkövet megmentésére. De siessen ezt a szót kimondani. A helyzet nem enged egy pillanatnyi késedelmet sem. Malboise márkiné elfogatására már megtették az előkészületeket. Annyi bizonyos, hogy ő, Varouze, ártatlannak tartja. De komoly gyanúok vannak ellene, jobban mondvá büntérsa ellen, aki valószínűleg csak vak eszköz volt.

Találomra, megkockáztatta még ezt a gyanúsítást is, mert jól látta, hogy az mindig megszerezte neki Régine szorongó figyelmét. És a márkiné csakugyan ott maradt, hallgatta őt. Nyugtalansága legyőzte modorát és ott tartotta. Talán meg fogja tudni, vajon az ő bűnösségének föltevése maga után fogja-e vonni Hugó vád alá helyezését is?

Régine habozását látva, Varouze azzal hízelt magának, hogy végre szavai mély benyomást tettek a márkinéra. Most tehát azon pillantásokhoz folyamodott, melyek megzavarják a női szívet és megtörik női ellentállást; a mámorító szavakhoz, ama hanglejtéskhez, melyek izgatják az idegeket és panaszos hurokhoz hasonlóan rezgésbe hozzák.

Varouze André nagyon sok képességgel bírt a nők meghódítására. A gyakorlat által mindig tökéletesebb lett csábítási ügyessége, mert azt nem hagyta pihentetni. Szerelmi csatározásai nagyon gyakoriak voltak és ritkán végződtek sikertelenül. A tétlen nagyvilági hölgyek, akiknek akkor udvarolt, mikor érezte, hogy kalandra szomjasak, nem tudtak ellenállni meleg, epedő tekintetének, arca férfias szépségének, ügyes vallomásai varázsának, hízeltégeinek, szerelmes merészségeinek.

Azért keservesebben esett neki, még

az előbbi ütésnél is, mikor Regine látva, hogy Hugó felől semmit sem tud meg, hirtelen így szólt:

— Elég uram. Legyen szives kikísértetni.

Már az ajtónál volt Regine, készen elhagyni ezt a szobát, ezt a házat . . . mikor Varouze még egy utolsó kísérletet tett és elálta Regine utját

— On vosztébe megy! — kiáltott fel. — Csak egyetlen szót még az ön érdekében. Miután visszautasítja szerelmemet, siessen elhagyni Franciaországot!

A márkiné szólanul ráta a fejét.

— Láthatja meddig megy a ragaszkodásom — kiáltott fel. — Megvetése dacára számomra, mert semmi sem fogja önt megmenteni, ha marad. Elfogatása örökre meg fogja bélyegezni.

A férfi magánkiült volt.

Ha Reginenek több élettapasztalata, emberismerete van, kitalálja, hogy miután visszautasította e férfi szerelmét, most zavarja annak számításait. De ő csak homályosan sejtette ezt. Minden erélye mellett rettegett saját sorsa miatt, midőn az államtitkár dühtől tajtékzó ajakkal monddá:

— Amint tetszik . . . Vesse meg tanácsomat, miként megvetette szerelmemet! De drágán fogja ezt megfizetni, Malboise márkiné asszonyom! Holnap meg fogja ismerni a börtön gyalázatát . . .

Ekkor azonban, ebben a legmodernebb elegánciájú szalonban, ahol semmi sem sejtettet volna valami természetfölötti beavatkozásra, olyan hihetetlen dolog történt, hogy e jelenet két színjátékosának megfeszült idegei majdnem megpattantak a nagy rázkódtatástól. A csendben, melyben még ott lebegett a brutális fenyegetés, megszólalt egy vékony, gyenge hang, melynek valódiságában kételkedtek eleintén. Ez a hang így szólt:

— Nem, Malboise márkiné asszonyom. Távozzék nyugodtan; ön nem fog börtönbe kerülni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 18.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza apr. 1908	—	11.91
Rozs apr.	—	11.81
Zab apr.	—	8.51
Tengeri máj. 1903.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 18.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. nov. 18.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyereségy sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	95.25
Osztrák járadék ezüstben	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	95.25

1860. osztr. államsorsjegyek	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	733.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	626.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	693.50
20 frankos (Napoleonör)	—	19.20
Német birodalmi márka	—	117.70
London vista	—	241.85
Páris vista	—	95.70
20 márkás arany	—	23.48

A szerkesztőségért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vonatok érkezése és indulása.

Nagyváradra érkezik:

Budapest felől: Délben 12.26 (gyorsv.), d. u. 3.44, éjjel 10.00; d. u. 8.25; este 7.07 (gyorsv.); éjjel 1.42; éjjel 2.11 (gyorsv.); reggel 7.11.

Kolozsvár felől: Éjjel 10.44; éjjel 2.32 (gyorsv.); este 8.30; reggel 8.36 (gyorsv.); d. e. 11.10; d. u. 4.09 (gyorsv.); reggel 7.23.

Szeged-B.-Csaba felől: Reggel 8.28; reggel 9.40; délben 12.05 (motor); d. u. 3.10 (motor); d. u. 4.00; este 8.10.

Székelyhid—Margitta—Érmihályfalva felől: Reggel 9.04; d. u. 4.05; este 8.35.

Óssz—Gyoma felől: Reggel 9.20; este 8.25.

Belényes—Vasköh felől: D. e. 9.49; este 8.44.

Nagyváradról indul:

Budapest felé: Éjjel 11.09; éjjel 2.38 (gyorsv.); d. u. 2.05; reggel 8.43 (gyorsv.); d. e. 11.36; d. u. 4.15 (gyorsv.); reggel 7.28.

Kolozsvár felé: Délben 12.41; d. u. 4.10; este 7.14 (gyorsv.); éjjel 2.08; éjjel 2.18 (gyorsv.); reggel 5.45.

Szeged-B.-Csaba felé: Reggel 6.02; reggel 8.01 (motor); d. e. 10.20; d. u. 1.13 (motor); d. u. 4.45; este 7.40.

Székelyhid—Érmihályfalva—Margitta felé: Reggel 7.18; délben 12.31; d. u. 4.25.

Óssz—Gyoma felé: Reggel 6.20; d. u. 2.00.

Belényes—Vasköh felé: Reggel 5.30; d. u. 4.30

Legjobb

C i p ő k

legolcsóbban*****

REICHARD ÁRUHÁZA

cégnél kaphatók.

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni

minden nap lehet

aki már ma előfizet egy évre,

az december hó 1-ig a lapot

ingyen kapja.

Magyar Királyi Államvasutak.

234642—907. szám A. III.

Pályázati hirdetés.

A Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága különféle leltári tárgyaknak, u. m.:

I. csoport:

Műhely- és pályafenntartási célokra szolgáló acél, kovácsolt vas- és egyéb szerszámok és eszközök.

II. csoport:

Acél- és sárgaréz bélyegzők, lyukasztó fogók és pecsétnyomók, stb.

III. csoport:

Öntött vasszerszámok, tárgyak és eszközök, csavaremelők, takaréktűzhelyek, ágyu-kályhák, őrházi főzőkályhák, vastetűztűz lámpásoszlopok, vasnyoszolyák, egyéb vasbutor stb.

IV. csoport:

Elsőrendű váró- és éttermi butorok, párnázott és hajlított fából való padok, székek, stb.

V. csoport:

Bádogos, lámpaáru-készítmények és vaszománc-áruk.

VI. csoport:

Agyneműek, pokrócok, függönyök, gördönyök, nemzeti lobogók, stb.

VII. csoport:

Tűzoltószerkezetek, fecskendők, kézi csengetyűk, stb.

VIII. csoport:

Pénzszekrények, pénzládák és menetjegyszekrények vasból.

IX. csoport:

Villamos jelzési- és levelezési eszközök, telefonok, stb.

X. csoport:

Hajtányok, pályakocsik, csigaszorok, láncok, vastaligák, vasalt málhakocsik, kézikocsik, vasrakoncák, mozdonyserkocsi és kocsiemelők állványok, stb.

XI. csoport:

Mentőszekrények, mentőtáskák, táskaborítékok és beteghordályok.

XII. csoport:

Százados-raktár mérlegek;

XIII. csoport:

Órák.

XIV. csoport:

Műszerek, mérőeszközök, rajzvonalzók, stb.

XV. csoport:

Vizmentes ponyvák és kendertömlők.

XVI. csoport:

Bőröndös- és szijgyártó-munkák, stb.

3 éven át leendő szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módokat tartalmazó »Pályázati felhívás«, bővebb felvilágosítás, ajánlati űrlapok, stb. a Magyar Királyi Államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál, Budapest, (VI. Andrásy-út 73.—75. sz., II. emelet 46. ajtó) kaphatók és az összes vidéki üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

A letelező minták a budapest-józsefvárosi állomáson levő központi szertárban megtekinthetők. Az ezen pályázatra vonatkozó, ívenként 1 koronás bélyeggel ellátandó lezárt és a cég pecsétjével lepecsételt ajánlatok 1907. évi december hó 12-ikének déli 12 órájáig ugyancsak említett szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

A bánatpénz 1907. évi december hó 11-ik napjának déli 12 órájáig a Magyar Királyi Államvasutak főpénztáránál teendő le.

Budapest, 1907. évi október hóban.

Az igazgatóság.

Magyar Királyi Államvasutak.

229404—907. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a Magyar Királyi Államvasutak részére jövő 1908. év január hó elsejétől számított egy, illetve három éven át felmerülő kék jelzővegy szállítást biztosítani szándékozván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező kék jelzővegy szükségletünket előtűntető jegyzék, mely egy-szeresint ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletes módok a Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága anyag- és leltár-beszerzési (A. III.) szakosztályánál Budapest, Andrásy-ut 73. sz. II. em. 40. ajtó ügyben megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított egykoronás magyar királyi okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi december hó 12-ikének déli 12 órájáig a Magyar Királyi Államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boriék ezen külcimmal látandó el:

A j a n l a t

kék jelzővegyek szállítására

229404—907. A—III. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlott magáruk egy évi értékének 5 százalék készpénz, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb folyó évi december hó 13-án déli 12 óráig a Magyar Királyi Államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módok betartása mellett állíthatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétel le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1907. évi november havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.**Részvénykicserélési felhívás.**

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradi kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 frutól szóló részvénye, a tartalékokból vettráfizetéssel 300 koronára feleltetett új részvényre

lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt részvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megfelelő új és a kellő részvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követőleg ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállíttatni, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállíttatni, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytől kényszerűen lemondottak, kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-ig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mily névre kívánják kiállíttatni. Ha e határidőig ily értesítést nem kapunk, e részvények a kellő befizetéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyének, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat.

Magyar Királyi Államvasutak.

237041—907. szám.

Pályázati hirdetés.

A Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága a jövő 1908. évben szükséges különféle üvegtermékek (lámpahenger, lámpacsésze, telepüveg) szállításának biztosítását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi november hó 28-án déli 12 óráig beterjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi november hó 27-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, valamint a szükséges mennyiségeket feltűntető kimutatások, ugyancsak a különleges szállítási feltételek a Magyar Királyi Államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 73) megtekinthetők.

Budapest, 1907. október hóban.

Az igazgatóság.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI**SZÉNSAV-MŰVEK**

ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziaszfürdői szénsav forrásokból szilkvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A bud. székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: »Szaga és ize: rendes. Szénsav-tartalma: 99.57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

Muschong-buziaszfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziaszfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziaszfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

A Bihar megyei Takarékpénztár

zálogháza

e hó 27-én

árverést

tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek
rendezésére.

Belépési felhívás a Nagyvárad Hítelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 6-ik évtársulatába.

A Nagyvárad Hítelbank Takaré- és
Segélyszövetkezet 1908. január 1-én új,
6-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait
apróbb betétek által a tőketakarításra buz-
dítsa, amennyiben minden tag heti befize-
tései által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki,
ki magát három éven keresztül hetenkint
legalább 20 fillér befizetésére kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésé-
nek 4/5-öd részét minden kezes nélkül
kölcsonként felvenni, mely kölcsönnél a
a legméltányosabb kamat lesz felszámítva.
Beiratási díj címén minden üzletrész után
10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az
első heti betét és beiratási díj lefizetése
után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befize-
téseket postán, befizetési (cheque) lapok
utján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e.
9-12-ig, d. u. 3-5-ig teljesíthetők.

**A Nagyvárad Hítelbank Takaré-
és Segélyszövetkezet Igazgatósága.**
KOSSUTH-UTCA 10. SZ.

A kőszéngáz ára fűtés-, főzés- és ipari célokra.

Julius 1-től a nagyvárad légszeszgyár mind-
azoknak, akik ha csak részben is gázzal világítanak, az
ipar-gáz árát **20 (husz)** fillerre szállította le.

Tekintve a tüzifa folytonos áremelkedését, főzésre a gáz
most már sokkal olcsóbb, fűtésre pedig alig kerül valami-
vel többbe, sőt ha a tisztogatás költségeit leszámítjuk, egy-
általán nem kerül többbe a fával való fűtésnél. Hát még a
fa beszerzésével és raktározásával való bajok.

*Kísérlet céljából egy-két hónapra
gázkályhákat*

==== kölcsön is adunk ====

Nagyvárad, 1907. július hó.

Nagyvárad légszeszgyár.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszy József

műhangszerész

hegedűké szító specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindennemű hangszerek készit-
tetnek és javítatnak jutányosan, mű-
vésziesen.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,
Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tan-
224 intézetek fgyelmébe.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa *darabja 5 kor.*
60 gyertyásé *5 kor. 50 fill.*

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű *izzólámpa különlegességek,* fény-
képes z-l ámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók a villamos telepen külön e
céllra épített nagy

← **csillar-raktárunkat** ←
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Vegyél!

Vegyünk

**Moskovits
cipőt.**

Kossuth-utca 5.